

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԿՈՆԴԱԿՈՍ
Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՀՈՎՍԵԲՑԱՆՑԻ
ՄԱՀՎԱՆ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻ ԱՌԹԻՎ**

**Վ Ա Ջ Գ Է Ն Ե Ա Ռ Ա Ց Յ Ի Ս Ո Ւ Ս Ի Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ի,
ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ ԵՒ ԿԱՄՕԲՆ ԱՋԳԻՊ
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ,
ԵԱՅՐԱԴՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ՀԱՄԱՋԳԱԿԱՆ ՆԱԽԱՄԵՆԱՐ
ԱՐՈՒՌՈՑ ԱՅՐԱՐԱՏԵԱՆ ԱՌԱՎԵԼԱԿԱՆ ՄԱՅՐ
ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՍՐԲՈՑ ԿԱԹՈՒՂԻԿԷ ԷՋՄԻԱՄՆԻ**

ՔՐԻՍՏՈՍԱԽԱՆՆԻ ՍԻՐՈՑ ՈՂՋՈՐՆ ԵՒ ՈՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ, ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ
ԵՐՈՒՍԱԴԵՄԻ ՀԱՅՈՑ, ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐԶԻՈՑ ՀԱՅՈՑ,
ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ, ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑ, ԶԱՀԱՆԱՅԻՑ ԵՒ
ՍԱՐԿԱՒԱԳԱՑ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՆԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ, ԹԵՄԱԿԱՆ
ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ ԵՒ ՊԱՇՏՈՆԵԻՑ ԵՒ ՍԻՐԵՑԵԱԼ ՀԱՄԱՅՆ
ՀԱԽԱՏԱՑԵԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

այաստանեայց եկեղեցին քրիստոնեական փառաւոր և հպօր եկեղեցի-
ներէն մին է, իր հրաշափառ ծնունդով ու իր երկհազարամեայ պատմու-
թեամբ և մեծագործ հայրապետներով ու տաղանդաշատ վարդապետնե-
րով, որոնք իրենց առաքինի վարքով, կեանքի սուրբ գործերով և հարուստ
վաստակով՝ մեր լոյս հաւատքին, մեր ազգային գիտակցութեան ու մշակոյթին լու-
սաշող ջախերը կը հաղդիսանան հայ ժողովուրդի բազմազարեան կեանքի ճանա-
պարհին վրայ:

Մեր դարուն, հայ եկեղեցական մեծ դէմք մը և նման լուսաշող ջախ մը հան-
դիսացաւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ շնորհապարդ Հայրապետը՝ Տ. Տ. Գարեգին Ա
Կաթողիկոս Յովսէփեանց, որ իր աչքերը փակեց Անթիլիասի մէջ:

Տասը տարիներ անցան այդ օրէն: Տարիներ շարունակ, Գարեգին Հայրապե-
տը լուսաւորեց ու փառաւորեց Տանն Կիլիկիոյ պանդուխտ Աթոռը, իր հոգևոր և
իմացական բացառիկ շնորհներով և հայրենասիրական բոցավառ ջունչով:

Հանգուցեալ Հայրապետը մեծ անձնաւորութիւն մըն էր իբրև հաւատաւոր ու
ներշնչուած հոգևորական, որ իր շուրջիններուն և համայն մերապն ժողովուրդին
բուռ-բուռ բաշխեց Ս. Աւետարանի լոյսը՝ հուր խօսքերով, հուր աւիւնով:

Համակ ոգի էր Ան՝ անսպառ եռանդ ու փայլատակող սուրբ մտածում:

Գարեգին Հայրապետ գիտական պայծառ միտք մըն էր արդիական ըմբռու-
մով, որ լոյս սփռեց նաև իր ուսումնասիրած կալուածէն ներս, հայ մատենագրու-
թեան ժառանգ թողլով մշտական արժէք ներկայացնող աշխատութիւններ: Հայ
հին եկեղեցական արուեստին և մանրանկարչութեան նուիրուած իր գործերը պի-
տի մնան վաւերական հեղինակութիւններ, այժմ և միշտ:

Գարեգին Կաթողիկոս մեծ եղաւ նաև իբրև եկեղեցական գործիչ և Ռայրենասէր Ռոգևորական: Իր ամբողջ կեանքը ան նուիրեց իր եկեղեցիին և Հայրենիքին, Հայ Ազգի գերագույն շահերու բիւրեղեայ գիտակցութեամբ:

Աւելի քան կէս դար շարունակ, այս գիտակցութեամբ տքնեցաւ ու պայքարեցաւ, իր արդար Ռոգիոյ կուրծք տալով ամէն տեսակի լարծակումներուն և հաւածանքներուն:

Հերոսացաւ Սարդարապատի ճակատին վրայ, ու ապա այլ պայմաններու մէջ, նոյն մարտը շարունակեց Տանն Կիլիկիոյ Աթոռին վրայ բազմած, նոյն ոգեշնչութեամբ, նոյն ազգային Ռայրենասիրական գիտակցութեամբ: Մեր դարու Ռայոց պատմութեան էջերուն վրայ, իր անունը ոսկի տառերով քանդակուած պիտի մնայ, իբրև ախոյեան իրաւ Ռայրենասիրութեան և Ռայ եկեղեցական միասնութեան:

Մեծ Հայրապետի յիշատակը, Անոր կեանքի ու գործի ուղին, եկեղեցաշէն ու Ռայրենասուէր փառաւոր օրինակ մը կը Ռանդիսանան բոլոր Ռայ Ռոգևորականներուն Ռամար, որոնք կ'ուզեն Ռաւատարիմ մնալ իրենց ուխտին և իրենց ժողովուրդին:

Իր Ռայեացքը սկեռած միշտ դէպի վեր, միշտ դէպի պայծառ Ռորիպոնները ոգեկան աշխարհներու, Գարեգին Հայրապետը իր ներշնչումը տևապէս կը ստանար Փրկչի Իշման Ս. Սեղանէն և Հայոց Աշխարհի երկնամերձ լեռներէն: Հայրենի Հողին ծայրն էր, որ իր սրտին մէջ կը տրոփէր: Իր ամբողջ էութեամբ Ան կը սիրէր ու կը պաշտէր իր Ռարապատ, չարքա ժողովուրդը և Մայր Երկիրը Հայաստան: Կը սիրէր Հայաստանեայց եկեղեցին իբրև Հայ Ազգի Ռրաշալի ծեռակերտը և երկրպագութեամբ կը պաշտէր, ուր որ ալ գտնուէր, աստուածակառոյց Ս. Էջմիածինը ամենայն Ռայոց: Գարեգին Կաթողիկոս տարիներ շարունակ Ս. Էջմիածնի անշէջ լոյսով կեանք տուաւ Կիլիկիոյ Աթոռին ու շէն պահեց վայն:

Մեծանուն Հայրապետը անելի քան որևէ Ռայ Ռոգևորական, մտքի ու Ռոգիի պնդելի պայծառութեամբ ու ջերմութեամբ բիրեղացուց ու ամրապնդեց ազգային-եկեղեցական միասնութեան ոգին, այդ ոգին դաւանելով իբրև գերագոյն գրաւականը՝ ի սփիւռս աշխարհի ցրուած պանդուխտ մեր ժողովուրդի կեանքի անվտանգ պահպանման: Այսօր ալ, կեանքի միւս ափէն, Ան կը շարունակէ մեկ լուսատուել, պորագնել ու առաջնորդել: Կը շարունակէ նաև յորդորել ու սաստել բոլոր անոնք, որոնք կը ջնդին իր գծած ուղիէն ու կը թափառին կորստեան ճամբաներու վրայ:

Տասը տարիներ անցան իր մահէն, սակայն Գարեգին Կաթողիկոս Յովսէփեանց կենդանի է մեր կեանքին մէջ, մեր Ռոգիներէն ներս, և իր անունը սուրբ կը պահուի Ս. Էջմիածնի լոյսերուն մէջ:

Ու բազմած է Ան մահաւանդ Երևանի Մատենադարանի իր աթոռին վրայ, առաւել փառքով քան որևէ այլ տեղ:

Լուսանբակ Հայրապետը է՝ և պիտի մնայ բոլոր գալիք սերունդներուն Ռամար՝ բոցաշունչ պատգամ մը և լուսեղէն ճանապարհ մը:

«Մահկանացու ծնեալ, անմահ վիրն յիշատակ եթող» (Ռորենացի):

Ի Տէր Ռանգուցեալ Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ. Տ. Գարեգին Յովսէփեանցի մահուան տասներորդ տարեկիցի առթիւ, կը Ռրահանգենք մեր բոլոր նուիրապետական Աթոռներուն, թեմակալ առաջնորդներուն և եկեղեցական ազգային իշխանութիւններուն՝ ՀոգեՌանգատեան պաշտօն կատարել այս տարուան յունիսի 10-ին, Ս. Հոգւոյ Գալստեան տօնին, և ոգեկոչել յիշատակը մեծ Հայրապետի կեանքին ու գործին:

Թող մեր ամէնուս սրտերուն մէջ և Հայ եկեղեցւոյ կամարներուն տակ միշտ պայծառ մնայ մեծագործ Հայրապետի նուիրական անունը:

Յաւերժական լոյս և խաղաղութիւն իր անմահ Ռոգւոյն:

«Յաւիտենական յիշատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի»:

Վաչագհ Բ.

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տուաւ կոնդակս ի 12-ն մարտի 1962 Փրկչական ամի,
և ի տունարիս Հայոց ՌնժԱ ի մայրավանս Սրբոյ Էջմիածնի: